

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethetnek: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. e.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-történeti szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorot 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László

könyv- és Keresztény Pál papir-kereskedésében. Bécsben: Haenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.),

Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse official. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként

egész nagy íven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. e.
hét óra 7 „ „
félévre 6 „ „
önnegyedre 3 „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“

szerkesztősége.

A katholicismus és az álliberalis sajtó.

IV.

Magyarország érsekprimása csak a körülmények kényszerítő követelményének tett eleget akkor, midőn a szt. István-társulat egyik legközelebbi gyűlésén jelezte a magyar katholicusok önvédelmi álláspontját.

És mit tesz a magyar napi sajtó katholicusellenes része?

Elnevezi „nyílt hadüzenésnek“ az áldornagy ama beszédét a kormány! a törvény?! a hajmeresztő bátorság! talán maga az álliberalis sajtó ellen is?!

De hát csakugyan meg volna-e téve érintett nyilatkozattal a nyílt hadüzeneti véres zászló kigöngyölését célzó intézkedés? vagy talán már körül is hordatik hazánk katholicusai között a harcra hívó véres kard és a megrendelt keresztelvények, bakancsok, hátultöltők valamelyik „Skene“-gyárban nyakra-főre készülnek?!

Engedje a „Hon.“ hogy őt éppen a hercegprimás szavaival fogjuk meg, melyeknek állítólag hadüzeneti része szóról-szóra ez:

„...Őseink e nagy nemzeti erény s vallásos honszeretet megmérhetetlen becsét s állami és társadalmi jótékonyágát felfogták, s hogy azt az utómaradékban is megőrizték, hozták a többi közt ama sarkalatos törvényt is, mely a közszabadság kivánalmához képest a különböző vallásfelekezetek alapítványait a törvény különös oltalma alá helyezé, s ez által egyszersmind a katholicusok önrendelkezési jogát szintegy, mint más felekezetekét ünnepélyesen elismerte.

„Erős hitem az, hogy e törvény által szentesített, nyolcz évszázadon keresztül soha kétségbe nem vont, s apostoli királyaink által koronázási esküvel biztosított jogot, mint a polgári és vallási szabadság közös corollariumát, hazánkban minden hű katholicus egyesült erővel fogja örökké védelmezni (hadüzenet? D.) s kiváltképen fog hozzá ragaszkodni azon hozzánk is szivarogni kezdő idegen eszme-áramlat ellenében, mely az elméletet az állami mindenhatóság hamis elméletével csábitja, mely a véletlen statushatalom változó czéljain és szeszélyein kívül egyéb jogot és érdeket nem ismer, s mely diadalmaskodhatóságának egyik főfeltételét nem ok nélkül tűzte ki azon törekvésben, hogy mindenekelőtt a kath. egyházat nyűgözhesse le, s e végett annak egységét és függetlenségét ingathassa meg: mert ezen egyház az, mely a földön úgy, mint az égben más mindenhatót, mint az Istent, el nem ismer, s el nem fogad; mert ezen egy-

ház az, mely az állami mindenhatóság két uttörőjének a racionalismusknak és materialismusknak pogányosító irányzatai ellenében a keresztény tanokat és civilisatiót az emberiség számára megmenti s fenntartja; s mert ezen egyház végre az, mely szent küldetésénél fogva, hit és erköstanaiával, az emberiségnek nemcsak az örök boldogság utját kijelöli, hanem egyszersmind az állami és társadalmi lét és haladás sarkalapját a törvényes hatalmi tekintély és egyéni szabadság elvét őrzi s üdvös összhangzásban tartja.

„A z önvédelmi kényszerülésben tehát, ha az csakugyan reánk lenne mérve, méltán számíthatnánk mindazok rokonszenvére és segélyére, kik a veszélyt sejteni képesek, mely az állami mindenhatóság elmélete mellett lappang a társadalmi béke s vallási szabadságnak legfontosabb biztosítékai ellen. Bármely viszontagságok lennének számunkra fenntartva, azon megnyugtató biztosítást adhatjuk, hogy egyházunk soha egy pillanatig sem leendő hűtelen azon magasztos küldetéshez, melyet első sz. királyunk óta, a magyar nemzet erkölcsi nagyságának s fennmaradásának biztosítása körül teljesíteni mindig híven igyekezett. Bizzunk tehát ügyünk szentségében, és bizzunk mindenek felett Istenben, ki szt. ígérete szerint egyházát soha el nem hagyja, s az emberiséget bármily fénymázzal borított barbar sötétségbe és szolgaságba visszafüledni nem engedheti.

Hogy ez idézett sorok között hol rejlik tulajdonképen a „nyílt hadüzenet“, figyelme-sebb átolvasás után sem sikerült felfedezhetnem, nem talán azért, mert az én felfogásom szerint úgy a természeti, mint isteni és hazai törvények által szentesített önvédelmi jog, mely fentebb egyedül van hangsúlyozva, és a kihívás között van különbség. No de van, vagy nincs, tény az, hogy a „Hon.“ György Aladárja e beszédben észlelt élet-halálra hadikészülődéseink folytán, nehogy elkéssék az önvédelemmel, ismert logikájának életmentő mezébe burkolódzva, kiugrik, mint felriasztott nyul a bokorból, s egyes egyedül képesnek érezvén magát azon egész táborhelyettesíteni, melyben szolgálati évei dacára ő csak közlegénykedik, ily vezényszót intéz kar- és elvtársaihoz: „delendam esse censeo“ Brrr! Hannibal ad portas! Reszkess Bizancium, akarom mondani Róma!! Némulj el pár száz millió katholicus! Léted vagy nem léted Gy. A. kegyelmétől is függ, ki mint általad kihívott, ha különben is apadóban levő türelméből kifogy, egy nagy seprővel bele talál seperni a megsemmisülés feneketlen örvényébe; azonban csak tegedet, nem egyszersmind javaidat is, melyekre az államnak s az államban Gy. A.-nak szüksége lesz. Ugy hiszem, nem fog az e nemű vállalat ép oly könnyen sikerülni.

Ime t. olvasó, az itt jelzett egyetlen eset is, mely pedig naponként ismétlődik, kellő világot vet elleneink harszomjára, mennyiben a katholicismus ügyvivői a szükségessé válni kezdő önvédelmi intézkedéseket elővigyázatból az igazság és jog megengedett határai között alig hogy kezdik megtenni, már is a tulsó oldalon megfújják a harci riadót, hogy midőn mi önvédelemre készülünk, ők is védjék — mit? kath. alapítványaink czélba-

vett elállamosítását és az egyházi javak elkobzását. Ezek is, azok is védő álláspontsietnek tehát, hogy mégis ki a támadó, azt itélje meg az elfogulatlan olvasó.

D. L.

Legujabb táviratok.

Bécs, máj. 26. Kerkapoly pénzügyminiszter ismételten értekezett az itteni miniszterekkel a bankfiókok dotatiója tárgyában. A keleti vasut ügyében új elintézési mód hozatott javaslatba. A nagyobb bankok a tőzsde ismét felvették a részletes részvényelhelyezési üzletet.

Páris, máj. 26. A „Journal des Debats“, „Temps“, „Bien Public“ és „Siecle“ beismerik a parlamentáris győzelem törvényességét és a győzteseknek mérsékletet és a köztársaság tiszteletben tartását ajánlják.

Páris, május 26. A csapatoknak tegnap elrendelt consignálása ismét abban hagyatott. A departamenteokban sehol sem fordult elő csendzavarás. Páris ismét a szokásos külsővel bír; minden nyugodt.

Róma, május 26. Az orosz császárne ide érkezett.

Bécs, máj. 26. A hivatalnoki egyesület igazgatótanácsának küldöttsége ma délelőtt, köszönő feliratot nyújtott át a Felsőháznak, az általános hivatalnoki egyesület nevében, a fizetések szabályozásáért.

Bécs, máj. 26. Gr. Andrásy tegnapi estélyén a belga király kíséretével együtt megjelent, s mintegy éjfélig maradt ott. Jelen voltak még: Károly Lajos, Lajos Viktor, Albrecht, Vilmos és József főherczegek, Klotild főherczegasszony, a massauhi hg, Coburg hg és neje, Wasa hg, a holsteini és weimari hgok, a miniszterek és diplomaták. Montpensier herczeg és neje leányával tegnap ide érkezett.

Kerkapoly pénzügyér beszéde

a képv. ház május 21-ki ülésében.

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter: T. ház! Mielőtt a választáshoz fogódnak, talán nem lesz hiába részemről, különösen azon lehetőségre való tekintettel is, hogy a szavazás tartama alatt a képviselők urak közül többen eltávoznak, fehasználnom az alkalmat az 1874 évi költségvetésnek itt bemutatására.

Mikor ezt teszem, kötelességemnek tartom mindenek előtt a formára vonatkozólag, melyben az ezultal megjelenik, egynéhány észrevételt elmondani.

Méltóztatnak tudni, hogy a legközelebbi költségvetés tárgyalása nem oly nagy idővel ezelőtt érte el befejezését. Méltóztatnak tudni azt is, hogy azon hosszas és beható tárgyalások, melyeknek az alapjául szolgált, körülbelül mindannyiunkra kötelezőleg megszabták az irányt, mely egyelőre a költségvetések elkészítésénél és egyáltalán az államháztartás vezetésénél szem előtt tartandó. Egyfelől lehető takaréksóság a kiadásokban, másfelől lehető emelése a fedezetnek, a nélkül, hogy ez az adózók tulterheltségével történék. Ez azon kettős út, melynek a mindannyiunk által közösen óhajtott célra, t. i. az államháztartásban a sulyegyen helyreállítására kell bennünket lehető rövid idő alatt vezetni.

A kormány kötelességének tartotta, dacára a rövid időnek, mely az ideai költségvetés megszavazása és ennek elkészítése közé esett, mindkét irányban megtenni, a mi lehetséges volt. Sokat természetesen ezen rövid idő alatt nem tehetett, mind a mellett az eredmény, a mi ezen az uton eléretett, nem semmi, sőt nem is jelentéktelen. De erre később fogok visszatérni. Most a formáról akarok szólni.

A mint maga a test mutatja, az eddigi vaskos kötetek és számos füzetek helyett egy aránylag rövid füzet áll előttünk. — Mint a czim mutatja, itt részletesen kimutatják és indokolták azon eltérések, melyek a 74. előirányzatban felmerülnek szemben a 73-ival. Minden egyéb, itt kinem emelt tétel 1874-ben ugyanazon mennyiségben marad

mint volt 73-ban, következésképpen ezen füzet a 73. költségvetéssel együtt adja a 74. költségvetés teljes részleteit.

Már physicaillag is szinte lehetetlen lett volna mindazon változatlan tömegnek is újból kinyomtatása, mely ezen füzetből kimaradt, de célja sem igen lett volna, miután az 1873. év első felében vagyunk, miután az erre szóló költségvetést csak most tárgyaltuk le és mindannyiunknak birtokában vannak azon füzetek, melyekben a 73. évi költségvetés foglaltatik; azonkívül kivánatosnak látszván annyi és annyi okokból a tárgyalásnak lehető rövidséggel megejelthetése, azt gondoltuk, hogy ha éppen a vitássa lehető pontok külön vannak kiemelve, és mindjárt ezen pontoknál a másik lapon az indokok elő vannak adva, ez a tárgyalást kényelmesebbé, könnyebbé és így rövidebbé is teheti. Ez természetesen nem zárja ki azért, hogy ha valakinek a t. képviselő urak közül úgy látszanék jónak, a változtatlan tételleket is bevonhassa a discussióba, kiemelve az illető tételleket a 73-ki költségvetés füzetéből, melyek a t. képviselő urak kezei között vannak. A javaslatba hozott eltérések figyelembe vételével a füzet végén össze vannak állítva a leendő budgetnek tétellei úgy, mint a budgettörvényben évről-évre fölszoktak soroltatni. Tehát egyfelől az eltérések, s azoknak indokolásai, másfelől a budgetnek tétellei, úgy mint azok a költségvetési törvényben időnként fel szoktak yétni, és végre a méleg. Azt gondolom, hogy ha compendioso akarunk eljárni, tekintve az idő rövidségét, mely az elkészítésre rendelkezésünkre állott, s mely másfelől a tárgyalásra kivánatosan fordítható, ezen forma nem fog kevésbé megfelelőnek tekintetni.

A mi már most a materiális eredményt illeti, mindjárt a főtételeket kezdem. Az eredmény az, hogy az 1874. évből mutatkozó hiány 3.840.258 frttal kevesebb lett mint az 1873-ki. Nem sok ez, nem egészen 4 millió frt, de méltóztatnank megmondni, hogy az idő, mely az ideai költségvetésnek megszavazása és ennek elkészítése közt esett, szintén nem sok, s hogy ez idő nem elégséges arra, hogy részint a szükségeslet nagyobb mérvben kevesebíteni lehessen, részint hogy sokkal magasabb fedezetet lehessen kilátásba helyezni, mint a a minőt a folyó évre lehetett. A részletek egyébiránt, a melyekről ezen javulás resultál, fogják jelteni az irányt, melyet a kormány e költségvetés készítésénél szem előtt tartott.

Azt mondhatnám, hogy kiadási többlet alig mutatkozik valahol a nélkül, hogy egyszersmind bevételi többletet is ne vonna maga után s ez által ne ellensúlyoztatnák.

Különösen ott, hol az állam üzletét folytat, tehát az erdészetnél, a bányászatnál, a dohányegységárusságnál, mint a hol a több kiadás föltételezi a több bevételt, mutatkoznak magasabb kiadási tételek, egytől-egyig ellensúlyozva legtöbbször még fokozottabb bevételi tételek által. A sajtóképeni közigazgatásnál lehet mondani átlag inkább kevesebédett, mint magosbodott tétellekkel fognak a t. képviselők találkozni. Hát immitt-amott több kiadás mutatkozik, az önmagát indokolja.

Igy pl. a közoktatási tárczánál 240.382 frttal több a kiadás. De ennek nagyon természetes mutatkoznia kell, azon fokozatos fejlődés folytán, melynek iskolaügyünk általában elébe viendő. A hol megállapítottak például az egyes realskolák és gymnasiumok vagy paedagogiumok, ott majd mindent úgy-egy új osztály nyílik meg. Ez több kiadást igényel. Ezen culturális czéloktól a több kiadást a fejlesztés megakasztása árán, a mai viszonyok közt is megtagadhatónak nem veltük. A nagyobb szükségletből — mert a szükséglet nevezetesen nagyobb, csak hogy a fedezet még jelentékenyebb, — csak néhány kiválóbb tételt emelek ki. Egyik ily nagyobb szükséglet az 54 millió kölcsön-nél fordul elő, mint a melyből 1873-ban csak 32 millió frttal féltévi kamatja szerepel, míg ellenben az egész összegnek egyik évi kamatja szerepel már a 74-ki budgetben.

Ez maga közel két milliónyi különbözet. Azon kívül a rendes költségvetésben mutatkozik 408 ezer frttal többlet azért, mert a horvát határörvidék casterizálásának 308.201 frttal és az egyes adók liquidálásának 100.000 frttal tevő költségei a rendkívüli költségvetésből áthelyeztettek a rendesbe. Ezen áthelyeztetés oka az, mert Debreczen városa képviselője azon kívánatot fejezén ki a folyó évi

költségvetés tárgyalása alkalmával, hogy ezen katasztrális felmérések, a mennyire lehetséges, siettesenek, e kívánatot a t. képviselőház magáévé tette, miben nézetemmel is tökéletesen találkozott. Ezután előrelátható, hogyha egyszer a horvát-szlavon határ-örvidéken a munka megszűnik, ez nem arra vezet, hogy a munkások ejtessenek el és csak a többi dolgozók, hanem hogy a most ott alkalmazott munkások egybeült alkalmaztassanak. E szerint megszűnven ezen kiadás ideiglenes lenni, az fontos kiadás lesz és átvezetendő a rendes kiadások rovatába.

Hasonlag a liquidálás költsége is, mely ma már nem 200,000 frral van előirányozva, hanem csak 100,000 frral, mivel a munka zöme a folyó évben megszűnik. Kiseb kiadások azonban, ha rendben akarjuk tartani a dolgot, mindig lesznek és azért jónak látom ez összeget is a rendesek rovatába áttenni. A dohányjüvedéknél 1.349,661 frt kiadási többlet van ugyan előirányozva, de ellensúlyozva még nagyobb bevételi többlettel. A bányászati és a pénzügyésznél 184,142 frt kiadási többlet van előirányozva, de ellensúlyoztatik 263,071 frt nagyobb bevétel által. A közlekedési miniszteriummal az állami vasutak üzleti kiadásainál 681,437 forint kiadási többlet van felvéve, de a minek természetesen megfelel ugyanott a nagyobb bevétel. Oka a több kiadásnak részint az üzletnek intenzívebbé válása, részint pedig a folyton megnyíló újabb és újabb vonalok. A kereskedelmi miniszteriumnál az előirányozott többlet 872,850 frt, okozva a lótenyész-intézetek, posta és távirat több kiadását által, de ellensúlyozva 855,136 frt bevételi többlettel. Már említettem a közoktatásügyi miniszteriumnál a mondottam okból előforduló 240,382 frt kiadási többletet. Nagyobb kiadás van a határ-örvidéki bíróságok és ügyészségek költségei által, mint a melyek eddig elé tapasztalat hiányában nem voltak a valódi szükséghez képest fölvehetőek.

A honvédelmi miniszteriumnál a t. képviselő urak 675,911 frt kiadási többlettel fognak találkozni, előidézve az által, hogy 18 új lovasszázadkeret szándékoltatik felállítani, s mert 1874-ben nem úgy mint 1873-ban két hétig, hanem három hétig fognak az ősi gyakorlatot tartani.

Az elősorolt többletek összege 6.609,034 frtot tesz.

Ennek ellenében vannak ismét kevesebbetek, a melyek — csak a nagyobbakat, vagy különben jelentékenyebbeket emelve ki — a következő tételeknél mutatkoznak:

A közös nyugdíjaknál 10,908 frt erejéig. — Ezek évről évre apadnak, természetes okon.

TÁRCSA.

A bey háza.

— Rajzok a háreméletből. —
(A „Revue des deux Mondes“ után.)

III.

Elmas elbeszélte neki, hogy mily veszélyben forgott kis leányával együtt. Mind ezt francia nyelven beszélt, mert a bey mindig e nyelven szokott beszélni nevelőjével; tudta, hogy a magas porta sokat ad arra, hogy hivatalnokai alaposan ismerjék a francia nyelvet; Elmassal beszélgetve pedig e nyelven gyakorolhatta magát. A hasznosság szempontja elfeledteté vele vallásos eldöntéseit.

„Ugy — mondá — midőn a nő befejezte elbeszélését, — tehát egy frank mentette ki őnt a vízből?“

„Igen, egy frank, sőt mi több, francia volt.“

„De hogy az ilyen kalandok csak önön szoktak megenni! Ez annál kellemetlenebb, mert az egész vidék tudja, hogy ön miképp neveltetett, és hogy az ön családjában mennyire szeretik azt, mi nyugatról jön. Ugy látszik, hogy ön az idegennek megmutatta arcát is, sőt Tousson az beszéli, hogy ön szolt is vele!“

„Azt hiszem, nem igen gondolhat az ember arra, hogy arcát rejtgesse, mikor azon veszélyben forog, hogy vízbe fulhat; és azt tartom, hogy a fiatal ember szíveséget meg is kellett köszönni. Csodálom, hogy azt önnek még mondani is kell, és hogy ön meghallgatja azt az ostobaságot, mit féltékeny és rosszakaratu emberek önnek mondanak.“

Djemil, ki ahhoz volt szokva, hogy Nedjibe, ha ura szemöldökeit ráncba szedte, már rebegett, ezen felelet boszantotta. Kezdet kiabálni, de Elmas nem jött zavarba, felkelt, bement a szomszéd szobába és magára zárta az ajtót. Férje magára hagyva, eltávozott a lakosztályból s szobájára ment, föltette azonban magában, hogy előbb utóbb nejt ezért meglakoltatja.

Elmas ez este igen szomorú volt. Mióta a beyhez nőül ment, az ilyen jelenetek gyakoriak voltak. Busult, hogy oly boldog ifjúkor után most arra van kárhoztatva, hogy életét Djemil és Nedjibe társaságában kell töltenie; ő nem is bírta volna magát az ily életre rászánni, hogy ha leányának birtoka nem nyújtott volna e nyomorban némi vigaszt. A leányka, Adilé volt a neve, akkor három-négy éves lehetett, kezdett törökül és francziául csevegni és mitután akkoriban a gazdag családoknál az a szokás kezdett terjedni, hogy a gyermekeket európai módra öltöztették, Elmas a kis Adilé számára Párisból a le-

Az államadósságoknál (az 54 milliós költségen kivételével) 342,879 frtnyi kevesebbet mutatkozik. Biztos alapokon remélhetjük ugyanis, hogy az ezüstbeszerzés költségei 1874-ben kevesbedni fognak.

A miniszteriumoknál — és erre kikerem a képviselő urak figyelmét — (Halljuk!) mert ez mutatja, hogy a kormány a maga részéről megtett minden lehető, hogy a közigazgatás már is a lehető legolcsóbbba télessék — a belügyminiszteriumnál 83,370 frtnyi kevesebbet mutatkozik, főleg a betegápolási költségek leszállítása által idézve elő; továbbá 20,000 frtnyi kevesebbet előidézve a határörvidéki szümföldöti közegek számának leszállítása által. Fiumenél kevesebb a költség 600 frral. A miniszterelnökség kiadásai 6800 frral, az ő Felsege személye körüli miniszterium költségei 1930 frral, a pénzügyminiszterium tárczájánál a selmezi akademia költségei 1228 frral, a határ-vámkezelés költségei 11,145 frral, a sójüvedéknél a szállítási költségei 409,326 frral alább szállanak, a jóságoknál a költségek: az igazgatóságoknál 19,939 frral, az egyéb költségek pedig 245,207 frral mennek vissza. Az érzékeny 2.273,973 frral kevesebb a kiadás. Ezt azonban legnagyobb részben egy átfutó tétel elejtése eredményezi a mármaros jóságigazgatóságnál. Az állampületeknél kevesebb a kiadás 8000 frral.

A keveslet főösszege 3.535.300 frt.

Ennyi az, a mit a kormány lehető erőfeszítésével és a rendszernek már eddig lehetnek bizonyult módosításával megtakaríthatónak vélt. Mondom, a somma nagy, de ennek aránytalannal nagy, mint egy kétharmad része nem valódi keveslet, miután egy átfutó tétel elejtése által áll elő, úgy hogy a valóságban csupán 1.200,000 frt a keveslet. De ez is jelzi az irányt, jelöli az utat, melyen a kormány járni akar.

Még inkább mutatkozik ez, ha kombináljuk a bevételeket és a rendkívüli kezelést is; így a belügyminiszteriumnál, hol már a kiadás több mint 80 ezer frral fogyott, a bevétel meg 60,973 frral emelkedett: a betegápolási költségek pontosabb visszatérítése folytán. Az egyenes adóknál csak 485,637 frtnyi többlet mutatkozik, mi nagyon természetes mert a fedezet mától holnapra nem emelhető, s az 1873. évre csak mostanában állapították az meg. Ezen többlet egyfölről a határörvidéki államjavnak az itteni rendszer értelmében adó alá vonásából, másfelől pedig a jüvedelemadónak pozitív bazison lett némi emeléséből áll elő. Azonkívül a határ-vámkezelési bevételek emelkedtek 9,702

hető legszobb öltözökeket hozatá. Ha nem lehetett leányával együtt, akkor csak nővérel, Osman pasa főkormányzó nejevel szeretett együtt lenni, a többi nők a városban, török és rajah nők, Nedjibe Elmasnál jobb szerették; ebből megítélhető e nők értelmisége és az a gyönyör, mit a mektoubdji második neje ezek társaságában érezhetett.

Elküldö két rabnőjét, hogy magára maradhasson, odaült kis leánya bölcsőjéhez, hogy álomba ringassa, miközben elmerengett a nap eseménye fölött. Férjének féltékenységét nevelésnek, de bizonyos mérvben megfoghatónak találta. — Ez a francia — mondogatta magában — nagyon alkalmas arra, hogy egy nő szívét megindítsa, és ha a bey őt látta volna, akkor még féltékenyebb lenne; azután eszébe jutott, hogy Maimbert mi finom tapintatot tanusított, hogy megmentői szerepével nem volt nagyra, hogy e fiatal ember, mikor Tousson őt oly ügyetlen interpellálta, szerényen visszavonult anélkül, hogy tettéért hálaára számított volna; hogy őt alig nézegette, pedig nem is volt ellátározva; a nő ezen tapintatosságért elismerést érzett.

Néhány nappal ezután Osman basa bált adott; a serail nagy természetben folyt a táncz; a műzülman nők egy szomszéd teremben időztek, mely az előbbtől egy egyszerű függöny által volt elválasztva, és itt fogadták a frank armeniai és görög hölgyek látogatását. Azon candidák, kik a tánczot nézni akarták, a számukra fenntartott emelvényre mentek, hol aranyozott rácsozat mögüll nézték a bált, maguk természetesen látatlanok maradva; Elmas is ezen emelvényen foglalt helyet. Csakhamar meglátta a teremben sógorát, a kormányzót; egy fiatal emberrel beszélgetett, kit ő azonnal megismert Maimbert volt. A francia utóbb egy játszóasztalhoz lépett. Elmas eléggé járatos volt az európai szokásokban és megtudta becsülni az idegen magatartásának egyszerű, szerény és még is kifogástalan voltát, mely a drága kövekkel telerakott levántiak zajongásával szemben különös ellentétet képezett. Utóbb eljött hozzá nővére, és elmondá neki számos jelenlevő nevét is; így tudta meg Elmas Maimbert nevét és körülményeit. Maimbert ez estély vége felé Djemilhez került, ki ügyes és gyakorlott játzó volt és ellenfelétől elég jelentékeny összeget el is nyert. Nedjibe, ki néha fölnezt az emelvényre és meglátta a játszókat, másnap elmondá férjének, hogy azon fiatal ember, kivel az estélyen játszott, senki egyéb, mint a minapi esemény hőse. Djemil megjegyezte magának a francia nevet és föltette magában, hogy nem fogja elfeledni.

Elmas ezentul gyakran látta a fiatal francziát. A rózsaházról a serail felé a fútozán vezetett az ut és valahányszor Elmas elment nővérehez láto-

gattal, a bélyegnél magasab az előirányzat 671,300 frral, a jogi illetékekénél 763,310 frral, minek oka egyszerűen az, mert ugyanazon törvények alapján működünk ugyan, de azoknak legutóbbi módosításai nem nyolcz hónapra hatnak ki, hanem 12-re, míg az idén — a törvény később hozatván meg — nem az egész éven, hanem annak csak 2/3 részén át gyümölcsöznek azok.

(Folytatás.)

Gy.-Szentmiklós, máj. 25.

Tisztelt szerkesztő ur!

A mai napon egy szép szertartásnak valánk tanúi a romai katolikus latin szertartásu anyatemlomban.

Sok kis ártatlan vala eljegyezve, a kik az ur testét, mint annyi vőlegény és menyasszony vevé magához. Elképzelheti az ember magában, ha viszsza gondol azon napra, melyen ép úgy jártam magam is az ur oltárához: leírni az örömet, mely a kisdedek szívében akkor röpködött, oh! azt csak egy költő tudná tenni.

Urunk menybe menetele napján ülök a gy.-sz.-miklós, most még menyeyi kis jegyese is első menyeyi vendégességüket; kiket t. B. V. segéd lelkész ur oktatót oly pompásan és szakavatottan végze egy egész hónapnak szinte minden délutánján, hogy bizony mások is tanulhatnának az ily példák munkákból.

Bizonyára elmondhatták sokan azon napi szertartást látva, az apostolokkal: „hová mégy uram,“ mert a kisdedek oly szép renddel mentek az anyatemlomba, a minő ritkaságul szokott megtörténni, — szépen énekelve, gyujtott gyertyákkal kezökben; vezetette B. segéd lelkész és B. J. kántort. ur által, együttesen énekelve: Dicsérd Sion megváltódat. Voltak a szülők közül többen, kik könnyekre fakadtak ártatlan kisdedeiket ily angyali alakban látva. A templomba ünnepeles szertartás várt újból a kisdedekre, a hol is a F. t. plebános ur várta, mint Isten a jó lelkeket, s szt. mise közben kenetteljes beszédet tartván a kisdedekhez, csak később mentek áldozni, mely megtörténnén, újra a szülők lelkére kötötte a kisdedeik ártatlanságát és a netán háromolható nagy vétket — ismételve Jézus ama szavait: jaj annak a ki a kisdedek stb., melynek végével hála ének és ima mondatyán, újra az előbbi kiindulási helyökre az iskolába mentek a fenni renddel és énekekkel, melynek vége csak is 12 órakor volt.

Hozzá tesszük a fennebbiekhez azon óha-

gatóba, Maimbert lakása előtt haladt el. Ez az ottani szokás szerint naponként 5 óra tájban lement kertjébe, mely az utcától rácsozattal volt elválasztva; ott várta szivarozgatva az est beálltát, a mikor a tengerpart felé ment. Ezen találkák Elmasnak nagy örömet szereztek. Maimbert könnyen felismerte a nő, mert a török nők iachmak-ja nem sürűbb a francia nők fátyalánál és alig érle a szájjig; török szokás szerint Maimbert nem köszönt a nőnek, de ez észrevette, hogy szemei soká követik a fútoza hegyes kövezeten végig döcögő kocsi. Esté aztán mikor visszatért a rózsaházba gyakran kérdezte magában, hogy vajjon a fiatal francia gondol-e gyakran ő rá?

A sors az eseményeket sietteté. Egy nap Elmas kocsija kénytelen volt épen az Maimbert háza előtt megállni; egy hosszú tevekaraván akadályozta meg a közlekedést. A fiatal hölgy kihajolt a kocsin, hogy a francia után nézzen, vajjon ott van-e a szokott helyén és elejtette legyezőjét mely épen a Maimbert lábai elé esett. Maimbert föl akarta venni, de Tousson, ki a bakról leugrott volt, hogy a tevéket a kocsiótól távol tartsa, visszalöke az ideget, és fölvevé a legyezőt.

A vén ör ép oly hü szolga volt, a milyen ügyetlen; és este mindent elbeszél a beynek. Ennek dühe most nem ismert korlátot; meg volt győződve, hogy a közönség a legyezőt leejtését egyéneknem veszi, mint neje és a francia közli egyetértés jelének. Az idő már későre járt ugyan, a bey már rég nem volt ily késő órában Elmas lakosztályában, de azért mégis rögtön hozzá ment. A rabnők meg voltak lepve e késő látogatás által, de bebocsátották. Urnőjük épen leakart feküdni. A mektoubdji, ki nem bírta haragját mérsékelni, Elmasnak a rabnők jelenlétében durva szemrehányásokat kezdett tenni, és még annyi kímélettel sem volt iránta, hogy francziául beszélt volna. A szegény nő hasztalan iparkodott magát igazolni, látva, hogy férje nem hallgat rá, szokása szerint ott akarta hagyni a faképnél. Hamarosan egy fehér köpenyt vetett vállaira és öltözö szobájába akart menni, de Djemil nem tárgitott. Midőn kiakará nyitni az ajtót, visszaránta a szoba közepére. „Vigyázz magadra“ — kiáltá. Ha jövőre nem leszesz okosabb, akkor ugy elkorbaszoltatlak, mint egy ichinguanót, melyet a temetőben tartóztatnak fel az örök.

„Azt nem fogod merni“ válaszolá Elmas, kibontakozva férje kezei közül. — Köpenye lehullott vállairól; félelem nélkül állott meg a mektoubdji előtt.

A boy e dacos válasza sápadt lón mint a halál, fölemelé sulyos botját és kétszer ejté egész erővel a szerencsétlen nő meztelen vállaira. Elmas lerogyott a szőnyegre; a rabnők jajkiáltásokban

junkat, vajha isten sok ilyen lelkesedést adna népünk szívébe, s felkarolná azon magasest eszmét, a melyre ők vannak hivatva! Miatyánk! jöjjön el a nép felvilágosodásának országa!

egy polgár.

Külföldi hírek.

Versailles, május 24. este. A republikánus unio 51 tagja következő nyilatkozatot bocsátott ki:

„Polgártársak! Azon helyzetben, melybe Franciaország a jelenlegi politikai válság által jutott, legnagyobb fontosságú dolog az, hogy a nyugalom meg ne zavartassék. Kérünk benneteket, mellőztek mindent, a mi a közigazgatást gyarapíthatná. Soha sem volt a nyugalom kényszerítő szükségesebb, mint e pillanatban. Maradjatok nyugodtan! Franciaország s a köztársaság üdve forog kérdésben.“

A nemzetgyűlés jelentőségteljes május 24-diki esti üléséről a következőkben tudósít a távirat:

Dufaure tudatja a házzal, hogy a délutáni ülés után a ministerek benyújtották lemondásukat Thiersnek, ki elfogadta azokat. Együttal fölolvassa Thiers következő üzenetét:

„Elnök ur! Van szerencsém benyújtani a nemzetgyűlésnek lemondásomat a francia köztársaság elnökségéről. Nincs szükségem megjegyezni, hogy a kormány teljesíteni fogja minden kötelességét mindaddig, míg törvényes utón nem helyettesítetik. Thiers, a nemzetgyűlés tagja.“

Versailles, máj. 24. Buffet elnök jelenti, hogy Mac-Mahon tábornagy nem minden nehézség nélkül fogadta el az elnökséget, és a mostani ministerek további intézkedésig folytatják hivatalukat.

Versailles, máj. 24. (Éjfélok.) A „Rue de Reservoir“-ban összejött néptömeg a nemzetgyűlésből jövő követeket e felkiáltásokkal fogadta: „Éljen Thiers! Éljen a köztársaság!“ A tömeg aztán az elnöki palota felé tartott s ott néhány pillanatilag megállva s Thierst éltetve rendben szétoszlott.

Páris, május 25. A „Journ. Off.“ jelenti, hogy a nemzetgyűlés elfogadta Thiers lemondását és Mac-Mahont választotta meg a köztársaság elnökének. A nemzetgyűlés tegnapi gyűlésének bezárta a nemzetgyűlés elnöke Mac-Mahonnak következő levelét olvasá föl:

„Engedelmeskedem a nemzetgyűlés akaratának, mint mely a nemzeti souverainitás képviselője

törtek ki és szétfűtötték a terem legfölvallási zugába. A bey maga is megijedt durvaságán és zajtalanul ellilant. Elmas mozdulatlan maradt; sűrű könnyek folytak végig arcán; vallain piros vonal húzódott végig, jelezve az ütés által hagyott nyomot. Néhány percnyit szünet után fölkel, elküldö rabnőit; odalépett az ablakhoz, félretolta a farácskozatot és kinézett a környékre, melyen a hold ezüst sugarai rezegtek végig; de nem hallgatott a kertet benépesítő madarak dalára, nem érezte a nedves szellőt, mely a tenger felől legyezgeté fedetlen keblét. Midőn elhagyta az ablakot, könnyei le voltak száritva, járása szilárd, tekintete nyugodt volt, miatha nagy elhatározás fogamzott volna meg benne.“

A következő napon rekkenő forráság volt; egyike volt ez azon napoknak, midőn gőzök szállanak fel a kiaszott földről és a kövezet perzseli a gyér járólók lábait. Emberek és állatok egyaránt szenvednek ezen lankasztó forráságban, és csak a legyek zsongják keresztül szünet nélkül a levegőt, mintha megakarnák ülni a nap ünnepeit. Maimbert végig nyujtózkodott pamlagján, könyvét elejtette és szempillái lecsukódtak. Ekkor eszébe jutottak a tegnapi nap eseményei, a leestett legyező, a szép török hölgy, kit oly gyakorta látott a fútozán és ki oly különös szempillantásokat vet rá.

Képzelmé feltartóztatlanul tovább ragadta. Vajh szereti-e őt e sajtó szerű és elbűvölő teremény? Ha ő e nő előtt teljesen közönyös, akkor honnét magyarazza meg jeleit azon néma rokon-szenvenek, melyet irányában tanusít? A mint így gondolkodik, esendesen megnyílik az ajtó és egy nő, hosszú fátyalba takarva, megjelenik előtte. A nő leveti a fátyolt; Maimbert megismeré Elmas. A meglepetés csakhamar szétoszlata a zsibbasztó félelmet, melynek magát átadta volt. „Hogyan? ön itt, asszonyom? Mi történt önnel?“ — kérdé, mi-helyt meglepetéséből magához tért.

„Magam sem tudom,“ válaszolá a nő, ledölvé a pamlagra. — Halványabb volt mint valaha és zavarodottnak látszott.“

A fiatal ember nem tudta; hihet-e szemeinek. Ekkor észrevéve Elmas nyakán a piros nyomot, mit a bey ütése hagyott és mit a ruha kiive-lése fedetlen hagyott. Eszébe jutott az „Ezeregy éj“-béli mese, hol Harun el-Raschid észrevette Aminának, Zobeide nővérenek sebeit. Képzelmé elragadta az „Ezeregy éj“ regelőinek bűvös világába, de eszméi csakhamar új irányt vönek. A legelső szavak, miket Elmas beszélt, igazoltóságba és zavarba hozák.

(Foly. köv.)

és elfogadom a köztársasági elnök méltóságát. Nagy felelőség járul hazafiaságomra, de reméllem, hogy isten segítségével és a hadsereg odaadásával a francia terület felszabadításának művét, az országban a rend és az erkölcs helyreállítását tovább folytatni fogjuk; a belkét az azon elvek alapján fogjuk fenntartani, melyeken a társadalomalapszik. Ezt mint becsületes ember és katona szavamra fogadom.

Párisban és a megyékben teljes nyugalom uralkodik.

Az „Economista d'Italia” szerint a porta a hatalmak képviselőinek világosan kijelenté, hogy a török bizottsági jelentés, a suzi vizsálya vonatkozólag, csupán oly előkészítő munkát, melynek célja a kérdés megvitatásának könnyítése. Mihelyt a porta e jelentést átvehette, sietni fog a nemzetközi bizottság összehívásával.

Szt.-Pétervár, máj. 23. A perzsa sah tiszteletére ma nagy katonai parádé volt, melyet a csár a sahkal nyitott kocsiban látogatott meg.

Mint New-Yorkból 23-ról tájézik a módos-indiánok felajánlák meghódulásukat azon föltétel alatt, hogy éltek kíméltek meg. Davis péntekig föltétlen hódolást kívánt, ellenkező esetben mindnyájukat agyonlövétendi.

Csik-Somlyó, 1873 máj. 22.

Tekintetes szerkesztő ur!

Kérem ezen kis curiosumot becses lapjának valamelyik szegletébe felvenni.

„Aldozó csütörtököt ülök meg” a szerzetesek dicső templomában, — s midőn onnan a tömeg szétoszlának — az utcákon cselédek lótasfutásból arra következethetünk, hogy valami készülöben van. Nem családánk, mert az ismeretes hétéfű sárkány zöldbe vágyott — még pedig oly rögtönzötten, hogy a magasztos napnak délelőttiét kenyer-, kalács stb. sütéssel töltötték el az illetők. Hiába! a hétéfű sárkány áldozatot kívánt még a mesében is — most is meghoztatott az áldozat — áldozó csütörtökön — számára, hasáb fák világánál, izzó kementék hevében. Kivonult tehát a bükkösbe fegyver védelem alatt — s mulattott úgy, a hogy — elég annyit megemlítenem, hogy a nagy természet is úgy látszik civilizálódott, — mert hajdan az adóma szerint ezen nagy napon egy szekely asszony szöveget csakugyan itt Somlyón bevégezni akarván, — kövé változtatta szövegszékeléve együtt, — mely jelenleg is a szép bükkösben látható — a hétéfű sárkány nem bűnhődött ily kegyetlen módon, — csak is egy kis zápor ömlött a fejére — s bemosatott onnan, hogy helye se maradjon.

Jegyenység.

ÚJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 28.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarabb megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék.

Az erdélyi r. kath. status-gyűlés küldöttégét, mely ama gyűlés határozatainak és feliratainak fölterjesztésével, vagy megbizva, f. hó 25-én délelben 12 órakor fogadta a vallás és közoktatási miniszter ur ő nmlsge. A küldöttég elnöke, b. Jósika Lajos ő nmlsge rövid, de tartalombus beszéddel nyújtá be a gyűlés jegyzőkönyvét és feliratait, kórvén a nagyméltóságú miniszter urát, hogy azt, mit nagynevű és halhatatlan emlékü elődének intervenciója folytán 1868-ban sikertelenül megpróbáltak, de most egyértelmű eredményre juttattak, sikerre vezetni méltóztassék. A miniszter ur szívélyesen fogadta a küldöttéget és megígérte, hogy a benyújtott ügyeket komoly tanulmányozása tárgyává fogja tenni, mindegyiknek az autonómia kérdést igy megoldaniok sikerült és biztosítván a küldöttéget, hogy különösen a nagyszebeni kir. kath. árvaház sorsán rövid idő alatt bizonyosan segítve lesz. A küldöttég tagjai voltak: Gajzágó Salamon főszámszéki elnök, ő exója, Apor és Bornemisza bárók, Grois Gusztáv, Gál János, Simon Elek, Veszely Károly, György István, Torma Károly, Kolozsi Antal és Jakab Bogdán.

Az erdélyi autonómia küldöttég a lapokból értesülvén, azon egyszerű alapítványokról, melyeket a kalocsai érsek Haynald Lajos ur ő nagyméltósága az erdélyi püspöki megye javára tenni kegyeskedett, hálás érzelmei tolmácsolása végett a Pesten jelenlevő érsek urnál folyó hó 25-én tisztelegett.

Fogarasi Mihály erdélyi püspök ur ő nagyméltósága a csiksomlyói gymnasium alapját 4000 ftal, a brassóiét is 4000 ftal gyarapítani kegyeskedett; azonkívül a károlyfehérvári normalis iskola számára 5500 ftal egy telket véve, azon már a jelen nyáron az iskola felépítését célba vette.

Az egyetemi joghallgatók segélyező egylete már megkezdte működését és a folyamodni akarókat kérelmeik beadására szólította fel.

A műkedvelő társulat sikeres működése általános óhajja emelte a társulatnak a közönség előtti gyakori szereplését. Ha tekintjük azt, hogy a nyári saison alatt egyedül csupán a tavaszi mulatságok nyujtanak élvezet, szórakozást, úgy nem csodálkozhatunk egy cseppet sem, hogy a közönség sokat remél és örömmel vár szórakozást a műkedvelők életrevalóságától.

Lesz-e jó járdánk? Vannak sokan városunk polgárai közt, kik habár hallották, hogy szerződés kötöttet e célból bizonyos vállalkozókkal, — nem akarják hinni, mert a szerződés szerint május végén megkezdik az új járdát járda lerakását, azonban eddig még, az akarásnak sem lehet nyomára találni, pedig május vége itt van, persze jön június és azután a többi hónap.

Májális. A román fiatalság is tervez egy tavaszi mulatságot június 12-én, melynek fővédelmé a „román akademia” alap javára fordítatik.

Bartha Lajos a „Nemes kert” gondozását oly tapintatosan viszi, hogy a legjobb s legszebb helye itt van a nem mindennapi tavaszi mulatságoknak. E mellett jó oldala e kertnek, hogy a konyhai művészet kezelésére kiváló figyelem fordítatik. Valóban szükséges is egy oly mulató helyiség városunkban, hol a májálisokat tartva, elhessen mondani azt, hogy a konyha becsületesen el van látva.

Értesítés. A kolozs-monostori magyar királyi gazdasági tanintézetben folyó év augusztus havában ismét több ifju gazda fogja végezni a tanfolyamot, felhívom tehát ezennel mindazon t. cz. birtokos és bérlo, továbbá jószágigazgató és kezelő urakat, a kiknek ily ifjakra birtokaikban szükségük van, hogy e részben hozzájáruljanak sziveskedjenek. Miután pedig mult évben többen már akkor tudakozódtak ily ifjak után, midőn a rendelkezésre állottak mind elhelyezve voltak, — kérem az e részben megkereséseket, lehetőleg július hó végeig kezemhez juttatni. Kolozs-Monostor, 1873. május hó 28-án.

Kodolányi Antal, igazgató.

Az országos ipar-egyesülettől az ipar terén szakavatottságot és kitaró munkásságot tanúsító részére leküldött éremek f. évi június hó 2-án délelőtt 11 órakor osztatnak ki érdekelteknek, mely ünnepélyre t. tagjaink és a nagyérdemű közönség szívesen fogadotnak. Kelt az iparos egylet igazgató-választmányának 1873. május 17-én tartott üléséből. Krémér Ferencz, elnök. Szabó Károly, jegyző.

Felhívás a nagyérdemű közönséghez. A kolozsvári joghallgatókat segélyező egylet fölterjesztett alapszabályainak a főméltsága vallás és közoktatásügyi ministerium által f. é. márt. hó 1-én 5093 szám alatt lett jóváhagyatása folytán végrehalára teljesen megalakulván, az öröm tevékenységével s a bizalom leplezettségével ragadja meg az alkalmat, hogy, midőn a megalkulás tényét szíve közhírré teszi, a nagyérdemű közönségnek annyiszor tapasztalt, feledhetetlen áldozatkészségéhez folyamodjék. Az alapszabályok 3 §-a értelmében „alapító tagoknak tekintetnek azok, kik legalább ötven ftal járulnak az egylet alapítókéhoz. Pártoló tagok azok, kik nem tartozván az egyetemi joghallgatók közé, pénzzel, vagy bármi más módon segélyzik az egyletet”. A kik tehát ezen nemes célú egylet ügyét a kurt módokon emelkedett érületöknél fogva támogatni szándékoznak, méltóztassanak azt vagy a t. tagok közt kiosztott s egyleti pecséttel hitelesített ivenk, vagy alóirt titkár lakásán (Beltorda utca, 8. szám földszint) tenni. Vajha e közérdekű cél: szegényebb sorsu feddhetetlen jellemű s jó igyekezetű joghallgatóknak segélyzése minél több nemesen érző szívet megindítana, hogy felvirágozván az egylet, annak léte és tevékenysége a joghallgató ifjuságnak s igy közvetve hazánk kulturái érdekeinek is javára váljék. Kolozsvárt, 1873. május 23. *) Issekutz Aurél s. k. egyleti elnök, Nagy Mór egyleti titkár.

Egy elveszett fiu fölhalálása. Említettük e lapokban, hogy N. J. helybeli földbirtokos ur 10 éves tanuló fiacskája május 4-ke óta eltűnt. — Az ezen eset által megszorított szülőket azonban megvizsgáltva a bécsi rendőrség távirata, mely tudatja, hogy Andor gyermekök Bécsben van. — A kis fiu ugyanis éggett a vágtyól, hogy ő a nagyszerű bécsi világiállítást mielőbb meglássa, a miért is már május 4-én gyalog utnak indult. A nagy Magyarországon át sikerült neki minden akadály nélkül gyalog Bécsbe följutni, amde itt a rendőrség által mint elhagyott gyermek fölismertvén, a jövő héten fog Pécsre küldetni.

A párisi Gaité színházban eredeti ünnepélyt ültek meg e napokban. Offenbach zeneszerző s e színház jelenlegi tulajdonosa ugyanis, a birtokba vételt egy a gyermekek számára rendezett ünnepélyvel akará nevezetessé tenni. A mulatságra majdnem valamennyi kitünőbb író és művész gyermekei szüleikkel együtt hivatalosok voltak. Ott volt Victor Hugó két unokája, Offenbach négy leánya és egy fia, Halevy valamennyi származéka stb. A

*) Kértemek a többi hazai lapok t. szerkesztősegei is e felhívás átvételére. N. M.

„Folies Nergere” színház hét hírneves bohóca (clownja) a Haulon fivérek külön e matinére szegődötve voltak s a kicsinyek tetszését sikerült ki-nyerniök.

Maria Valeria főherceggasszony, ki tudvalevőleg jelenleg épen 5 éves, f. hó 22-én legmagasabb látogatásával szerencsétlenül a világiállítási palotát. Irják, hogy ő fensége a király leány legkivált a kiállított babáknak örvendett.

Manzoni Sándor olasz költő halálának híret hozzák a lapok f. hó 23-ról. — Milano méltán gyászol, mert az olasz költő nagy mestere, ki 1784-ben Majlandban született, Italia költészetének egész csakugyan első rangú csillaga volt. Legalább fogadott atyja halálára írt „versi stoffa”-i által tűnt fel melyben az olasz lyrában egészen új hangulat terjedt el. Manzoni nagy volt mint lyr-ai költő, a mint ezt „Inni sacri” című költeménye s még egy másik odája, melyet I. Napoleon halálára „Il cinque maggio” felirattal írt (ez utóbbit Götthe is lefordította) bizonyítják. De különösen kitűnik s európai hírnévre tett szert „I prawesi sposi Storia Milanese del secolo XVII.” epizódokból egybefüggött s az olasz földműves nép életét hasonlíthatatlan iránylyal festő történelmi regényével, mely Európa majdnem minden miveltebb nemzetének nyelvére le vannak fordítva (németre Bülow fordította; csak magyarra nincs még, bár a P. N. m. év tavaszán egy kitünő ismertetést hozott e műről és kivált Manzonirol s buzdított a fordításra.) Írt még néhány drámát, e legkitünőbb regény mellett, mint a „Carmagnuoli” és „Adelchi” címűeket s egy történelmi, úgy végül egy erkölostani művet „della morale cattolica.” Manzoni hosszas ideig szünetelt e művének megírása után s csak az 1848-iki forradalom csalt ki belőle két költeményt, melyek közül való az „Il congresso di Rimini” című. Az 1859-ki mozgalomban részt vett. Utóbbi időben 1860 óta mint szenátor a francia forradalom megírásával foglalkozott, mi mindenesetre csak töredék maradt.

Pestmegyében a soroksári m. k. államtávírdai állomás csekély forgalma következtében bezárattott.

A veimari nagy templom e hó 29-kén adják elő Liszt „Krisztus” oratóriumát, a költő vezetésé alatt.

Párisban egy Malmare de Frebey nevű kisasszony lett apáczává, kiről azt írják, hogy midőn a háburuban a Loire melletti kastélyukban szállásolt német tisztek egyike őt átkarolta, a leány egy kést kapott fel, s a tisztet mellbe döfte, e tettért hadbírószág elé is állították, de Frigyes Károly herczeg szabadon bocsátatá.

Hogy mily vállalkozók az amerikai lapok, tanúságot tesz erről a „New-York-Herald”, mely a haditörvényszéki jog való elíteltetését váró Bazaine védelmére kelt. Feladatult füzte ugyanis ki magának a lap, hogy egy Bazaine által 1870-ben Kasselben egy ujságtudósítóval szemben tett nyilatkozat valóságát bebizonyítsa. Ama vándortudósító közleménye szerint ugyanis Károly Frigyes porosz herczeg, Metz elfoglalása, ez utóbbi hely átadása alkalmával, igy nyilatkozott volna Bazainenek: „Ha valamikor önnek katonai becsülete megtámadtatnék, forduljon ön bátran hozzám, én majd segédre leszek annak megvédésében.” Már most a „New-York Herald” egyik berlini tudósítója felkereste a három hársfához címzett vadászakastélyban babérain pihenő herczeget s ennek hadsegédétől csakugyan és pedig írásban azon nyilatkozatot vevé, hogy a herczeg Metz előtt a fentebbi módon nyugtatá meg B. s ígérétének beváltására most is kész.

A harmadik 50 kros napot mult vasárnapon a bécsi világiállítási megsejmelésére, nem használták fel annyira, mint a két első. Igaz is, hogy az időjárás oly csunya volt, milyen soha az előtt, már szombaton elkezdett esni s esett egész vasárnapon keresztül. Bár az igazgatóság a sáros utakat deszkákkal rakatta ki, mégis a reggeli órákban csaknem üresnek volt a palota mondható, délre kezdett megtelni, de amaz beláthatatlan embertömegek, mik az 50 kros napokat jelzik, hiányoztak. A folyósokban érzékeny hideg uralkodott, úgy, hogy igen helyesen cselekedtek azon nők, kik bundákban jelentek meg. Nagy volt a tolongás a műcsarnokban, melynek gazdag kép gyűjteményeit a tömeg csak úgy bámulta; valódi műbarátoknak nem tanácsos ily napokon bemenni, mert nyugton egy festvényt sem szemlélni a folytonos zaj, lármá s taszigalódás közt. Innen a tömeg a műcsarnok közelében fekvő csak most megnyitott ausztriai-magyar tengerészeti pavillon megtekintésére indult, melybe hajókötél kötegek voltak oszlopokká felhalmozva, közöttük hajóminiatúrákkal s a ausztrio-magyar tengerparti erődtények látképeivel, mellettük egy csinos kiállítás az Adriai tenger kagylóiból, kláris szirtjeiből, rákjai-és halaiból. A gyalog utakon uralgó nagy sár miatt a távolabb fekvő kiállítási építményeket nem lehetett megsejmelni a japáni kertekig a hölgyek már csak bajjal juthattak el. Igen nagy látogatásnak örvendett a török kávéház, a kis épületben alig lehetett helyet találni, a látogatók fiatalja vénye minden nemzetiségből, német, francia, angol és amerikai együtt tilt itt s szürosölgető a miniatúr kiadás kávé-

székből a makkát, jókora nagyságu török pipákból eregetve hozzá bodor füstöket. E kávé gyorsan népszerűvé vált. 20 krrért itt bármely ifju is ki hétköznapon a pudli háta mögött mérgetei a levantei fűszereket, török basának képzelheti magát. Csak a három hiányzik, vagyis rosszul van képviselve egy rut venség személyében. A szegény világiállítási térbeli vendéglősök közel állanak a bukáshoz; tökéletesen el vannak csüggedve, a felémelt bérar, az új építkezések, az adaptációs tetemes pénzüsszegeket vetek igénybe, s most sehol semmi vendég. Ha ez tovább is így megy, a fizetés képtelenségi nyilatkozatokat a bécsi börzéről a praterbe is át fognak ültetödni.

Halif basa, a tüzérség nagymestere, egy baleset folytán Konstantinápolyban meghalt.

(Necrolog.) Holitsek Johanna, már özvegy Zachariás Józsefné a maga, és az elhunytak testvérei: Zachariás Keresztély, b.-hunyadi birtokos, ennek fia Zachariás János ügyvéd és gyermekei, Zachariás Mária, férjzett Csiki Józsefné és fia Lázár; valamint saját testvérei: Holitsek Rozália, férjzett Kámád Adolfné és gyermekei; Holitsek Franciska, öz. Filek Antalné és gyermekei; Ida, férjzett Jakab Lajosné; Mathild, férjzett Jakabffy Mártonné; és sógora: mező-hercezyi százasos Schulhof János és gyermekei; s több közeli és távoli rokonok nevében bánatos szívvvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, a szerető rokon és barát Zachariás József, életének 61-ik évében, folyó hó 26-án reggel 5 órakor vízkór következtében meghalt. A kegyeletet nem ismerő halál egy ritka szorgalmu polgárt, egy gyöngéden szerető férjet s egy önzés nélküli barátot ragadott ki övének karjai közül, kiknek könyvekben nyilvánuló bánata szavakkal ki nem fejezhető s kiknek kegyeletteljes szeretete lekíséri az elhunytat a csendes sírba, hogy megkönnyítsék a hantokat örök álma felett. Földi részei f. hó 27-én d. u. 4 órakor fognak a r. k. szertartások mellett, k.-magyarutczai 38. számú lakásáról az örök nyugalom helyére kísértetni; lelkeért az engesztelő áldozat f. hó 28-án d. e. 10 órakor fog a szent-péteri templomban az egek urának bemutatattni, mely kettős végtszóltre a rokonok, ismerősök tisztelettel meghíválnak. Béke poraira! Kolozsvárt, május 26-án 1873.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvincze indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 órakor; a délutáni 4 órai menet Szécsent, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti öszes várakozás nélkül, az estvéli 7 órakor induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal; és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jönné is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosújvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor. pontá kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Arszabály 30 font szabadpodgyászszal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsúly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-50 és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsúly 4 kr. Kolozsvárról Szamosújvárig vagy vissza 1. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsúly 3 kr. Kolozsvárról Deézsig 1. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsúly 4 kr. A közbelső kisbelső állomások 40 krajczárjával mérföldenként számíthatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mérföld egészbe számítatik.

Minthogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további pártfogásaikat is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos, gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Távírtati tudósítás a bécsi börzéről.

Máj. 27-ről. 1873 5% metalliques 66.80. nemzeti kölcsön 71. — 1860-diki államkölcsön 99. — Bankrészevények 945. — Hitelrészevények 279. — London 111. — Ezüst 110. — Cs. kir. arany —. — 20 frankos arany 8.88.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 76. 50. Temesi 74.50 Erdélyi 72. — Horv. Szlapon.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Arlejtési hirdetés.

A nagyméltóságú m. k. közmunka és közlekedési ministeriumnak 1534 1873 sz. magas rendeletéből — a Maros vontató útjainak kijavítására — Marosújvártól Zámig — költségvetés szerint 3953. forint 14 kr. erejéig — alólt hivatal helyiségén f. é. június 9-én reggeli 10 órakor nyilvános arlejtés fog tartani; melyre is vállalkozni kívánók, ezennel 10% bányat és biztosítékkal ellátva megjelenni felhivatnak. —

A gyulafehérvári m. k. folyam mérnöki hivatalától. —

Gyulafehérvárt, 1873 május 25

Mikkel József

m. k. mérnök

Utánuoyomat nem díjaztatik.

842

1-3

Arlejtési hirdetmény.

A kolozsvári állami képezdek igazgató tanácsa részéről ezennel közhírre tétetik, hogy a tanítónő képezde külső magyartanítói jelenlegi szállásán (Antos-féle ház) egy kocsi színnéki gyakorló iskolává leendő átalakítása folyó évi június hó 4-én délutáni 3 órakor, a hely színen tartandó arlejtés útján ki fog adni; miről vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel értesíthetnek, hogy a vállalat biztosítékául az árverezési bányapénzül beteendő 10% -lék kívánat; a többi feltételeket, a tervrajzot és költségvetést Olasz Károly képezdei gondnoknál (b. magyartanító 40 sz. alatt) előlegesen megtekinthetik.

Az igazgató tanács határozatából

Kovácsi Antal

jegyző

841

1-2

Pályázati hirdetés.

A kolozsvári állami tanítónő-képezde b. é. 1873. évi október 1. napján az I. osztályba felvételnél magokat a tanítónői pályára szánt oly növendékek, kik 14 élet-évet betöltötték, a felső népiskolai tanulmányot kellő sikerrel bevégezték, egészséges testalkatúak.

A felveendőknél felvételi vizsgát kell kiállani a felsőbb népiskola tantárgyaiból, (magyar nyelv, földrajz, Magyarország, történelem, számítás, természetrajz, természettan).

A felvételi vizsgák f. évi augusztus 1. 2. 3. napjain tartatnak az intézet helyiségében.

Miről az intézetbe lépni szándékozók azon felhívással értesíthetnek, hogy ez iránti folyamodásaikat f. évi július hó 25. napjáig, mint zárnapiig adják be Kolozsdoboka-megyei tanfelügyelő mlgs Kethely József urhoz.

A folyamodáshoz melléklendő: 1. kereszt levél, 2. iskolai bizonyítvány, 3. bizonyítvány a vallásos és erkölcsi kellő oktatásról, 4. orvosi bizonyítvány, 5. kik az állam által nyújtandó köztartási segédelmet akarják kérni, azok részéről szegénységi bizonyítvány.

Kolozsvárt, május 17-én 1873.

A képezdek igazgató tanácsának határozatából

Kovácsi Antal

jegyző.

840

2-3

Elmélkedő orvosok,

alopathák és homöopathák, az általa meggyógyultak naponta szaporodó bírálatára szentint, a lélegző (torok és mell) és emésztő szervek (gyomor, máj, végbél, aranyér) valamint az idegrendszer (hypochondria, aszkor) betegségeiben, általános és különös gyengeségi állapotban (magkiömlés, tehetetlenség) a Humboldt Sándor indítványára behozott

dr Sampson-féle Coca-készítmények (német gyógytári árszabály szerint üveg és doboz számra I tallér) oly fényes eredményeket eszközöltek, hogy minden hasonló betegségben szenvedőnek a legmelegebben ajánlhatók. Különös ismertetésül dr. Sampson tanár „Szerecsen gyógyszerétára“ Mainzban, valamint bizományos gyógyszerétárai is (Főraktár Austriára nézve Haubner Edénél Bécsben, Magyarországra nézve Török Jozsefnél Pesten, Pecher J. E.-nél Temesvárt, Fürst Józsefnél Prágában) tudományos értekezletet felőle ingyen és bérmentesen küld.

Alólt képviselőségének van szerecséje tisztelettel jelenteni, hogy az „oszt. Járadék intézet“ (östr. Rentenanstalt) nevet viselő élet-és évjáradék biztosító társulat fő-ügynökségét Kolozsvár. és vidékére nézve, Bartha Lajos urra ruházta, Pest, (Váciut) 58 szám.

tisztelettel. Az oszt. Járadéktintézet nevet viselő élet-és évjáradék biztosító társulat magyarországi képviselősege

Pesten Váciut. 58 szám.

837

2-3

Alólt képviselőségének van szerecséje tisztelettel jelenteni, hogy az „oszt. Járadék intézet“ (östr. Rentenanstalt) nevet viselő élet-és évjáradék biztosító társulat fő-ügynökségét Kolozsvár. és vidékére nézve, Bartha Lajos urra ruházta, Pest, (Váciut) 58 szám.

tisztelettel. Az oszt. Járadéktintézet nevet viselő élet-és évjáradék biztosító társulat magyarországi képviselősege

Pesten Váciut. 58 szám.

837

2-3

Gyári főraktár nap- és esernyőkben.

Daczára a munkabér növekedésének, valamint a szövetek drágaságának, mégis azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a nagy elővásárlások által az árakat oly alacsonyra szabhatom, mint tavalyiak voltak.

Tavaszi ernyők. 1 darab szövetből 50 kr. 1 darab szövetből kádbétező szin 1.20, 1.50, 1.80. 1. Ogyanolyan selyemmel bélelve 1.80, 2.30. Legjobbabb selyemmel vagy a nélkül 2.70, 3.20, 3.80.

Nagy napernyők. 1 darab szövetből 80, 90, 100, 120. 1. Legnagyobb selyemmel bélelve 1.20, 1.50. 2. Ogyanolyan selyemmel bélelve 1.80, 2.30. Legjobbabb selyemmel vagy a nélkül 2.70, 3.20, 3.80.

Női hegyászó-ernyők. nagy fajta, divatos magas palackkal 1 darab alacsonyabb 1.80, 2.20. nagyanyú és szegélyzettel 2.40, 2.80. gyapot-atlaszból, kőtöltésű szegélyzettel 2, 2.50.

Legnagyobb elegánczia 1. 1873. Rózsavirág-ernyők a legújabb selyem és atlaszból 1 darab gardagón élítve, tavaszra 3.50, 4 frt. 2. gardagón élítve nagy fajta, divatos hegyászó-nyíllal 6, 6.50.

Női árnyék-ernyők. (Ez lent-est) 1 darab nagy faj, angol gyapjútöltésű Nagyban eladók engedélyben részesülnek.

FRIEDMANN A. gyári raktára. Bécsben, Praterstrasse 26.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés) gyógyít levelezés útján a eskor szakorvosa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több beteget van kezelés alatt. 661. 67.

Egy ezer darab magyar kir. vert arany

díjul annak, ki betudja bizonyítani, hogy kolozsvári papirkereskedő

KERESZTESY PÁL

mint a görgényi merített papirgyár raktárnoka

bárkinék is, említett papirgyár terményeit valahol vagy valaha

az eredeti gyári árnál magasabb árba árulta

vagy árusítaná jelenleg is.

Ezennel megnyitott a pályázat

1000 darab magy. kir. vert arany elnyerésére.

Ugyanis az eredeti gyári árak a következők:

Table with 2 columns: Fein Concept: F. A. Nr. and Rendes Concept: O. A. Nr. with corresponding values for 1-7 items.

rizmánként

Asztali és csemege borok, Dréher-féle palaczk sör

Teutsch J. B.-nél Segesvárt.

1862-beli-erdélyi asztali bor, „non plus ultra“ nagy pal. — f. 70 kr. 1868 finom rizling — „ 90 kr. 1869 — — — — — „ 90 kr.

Rajna és Mosel-borok:

Johannisbergi cabinet nagy pal. 4 ft. 40 kr. Rüdeshheimi nagy pal. 2 ft. 50 kr. Liebfrauenmilch nagy pal. 2 ft. 15 kr. Deidesheimi nagy pal. 1 ft. 65 kr.

Magyar borok:

Budai, finom sashgyői nagy pal. 1 ft. — kr. 1 kis pal. — frt 50 kr. Somlai, fehér jetes nagy pal. — frt 88 kr. Tokaji, ménési és muskotály aszu nagy pal. 1 frt 20 kr. 1 kis pal. — frt 60 kr. „Champagne“ Sillery grand mouss nagy pal. 1 frt 60 kr.

Francia, spanyol és olasz borok

Bordeaux st. Julien, vörös ered. töltés nagy pal. 1 frt 65 kr. Champagnei valódi Cliquot nagy pal. 4 frt — kr. Fleur de Sillery nagy pal. 3 frt 60 kr. Muscat-Lunel nagy pal. 1 frt 70 kr. Lacrimae Christi nagy pal. 1 frt 60 kr.

Osztrak borok.

Vöslai vörös nagy pal. — frt 92 kr. Gumpoldskirchener, fehér nagy pal. 1 frt 20 kr.

Liqueurök:

Vanilliás, valódi Bordeaux nagy pal. 2 frt — kr. Ananas nagy pal. 2 frt — kr. Anisette double, Amsterdami nagy pal. 1 frt 90 kr. Maraschino di Zara nagy pal. 1 frt 60 kr. Dupla köményes, val. szt.-pétervári nagy pal. 2 frt 50 kr.

Hölgy-liqueurök, igen finom:

Kávé, Curaçao, théa, Vanilia, viola nagy pal. 1 ft. 30. kr. Bataviaia rak nagy pal. 1 frt 80. kr. Cognac fi nede Champagne nagy pal 3 frt. —

Dreher féle palaczk sör

Aszoksör nagy pal. — 38 kr. Márcziusi nagy pal. — 40 kr.

Kiviteli palaczk-sör.

DREHER ANTAL sörfőzdéjéből.

ládákban 50 palaczkkal szétküldetik, és pedig:

Kiviteli aszok-, márcziusi, dupla-márcziusi, császár- és baksör.

Levélbeli és távirtdai megrendelések kizárólag intézendők: Dreher Antal urhoz Kőbányán, vagy Dietrich és Gottschlig urakhoz Pesten. Árjegyzékek kívánatra azonnal megküldetnek.

INGYEN küldi meg bérmentes megkeresésekre menyiségstani tanár BERLICH Berlin, Wilhelmstrasse 5, legújabb nyerrénylistáját felvilágosításokkal tudományosan elismert, s tudvalevőleg általánosan szerencsés lottójáték utasításait illetőleg. Egy ily megkeresést tanácsolhatunk olvasóinknak. A sz. 831 1-2